Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

34 119

Initiatiefnota van het lid Van Dekken over de aanpak van matchfixing in Nederland

Nr. 2

INITIATIEFNOTA

Inhoudsopgave

kst-34119-2
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2014

Lijst van afkortingen

ACM	Autoriteit Consument & Markt
BFDS	Betting Fraud Detection System
BW	Burgerlijk Wetboek
CFK	Contractspelers Fonds KNVB
EU	Europese Unie
FIFA	Fédération Internationale de Football Association
FIFPro	Fédération Internationale des Footballeurs Professionels
HR	Hoge Raad
JIT	Joint Investigation Team
KNVB	Koninklijke Nederlandse Voetbalbond
Ksa	Kansspelautoriteit
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie
OM	Openbaar Ministerie
RvE	Raad van Europa
Sr	Wetboek van Strafrecht
Sv	Wetboek van Strafvordering
StGB	Strafgesetzbuch
UEFA	Union of European Football Associations of Union Européenne de Football Association
VVCS	Vereniging van Contractspelers
VWEU	Verdrag Betreffende de Werking van de Europese Unie
WoK	Wet op de Kansspelen

1. Inleiding

1.1 Aanleiding voor de initiatiefnota

Matchfixing, ofwel wedstrijdvervalsing, is een fenomeen waarmee de integriteit van de sport diep wordt getroffen. De afgelopen jaren zijn er in diverse (Europese) landen gevallen van matchfixing aan het licht gekomen, hetgeen ertoe heeft geleid dat het onderwerp op de internationale sportagenda is gekomen. Ook Nederland lijkt niet te ontkomen aan matchfixing, hetgeen blijkt uit een onderzoek naar de aard en de reikwijdte van matchfixing in Nederland[1]. Uit de conclusie van het voornoemde onderzoek bleek namelijk dat matchfixing voorkomt in Nederland. In Nederland zijn er, ondanks de voornoemde conclusie, vooralsnog geen concrete gevallen van matchfixing bekend. Desondanks zijn er diverse signalen die wijzen op wedstrijdvervalsing in het betaald voetbal in Nederland. Zo is uit onderzoek van de Duitse justitie gebleken dat er in 2009 vier voetbalwedstrijden in de Nederlandse competitie zijn vervalst[2]. Hoewel de betreffende informatie bekend is bij de Nederlandse autoriteiten, is er op basis hiervan geen actie ondernomen. Voorts werd onlangs bekend dat de in Finland wegens matchfixing veroordeelde Wilson Perumal in 2010 sprak met een eredivisiespeler[3]. Gezien signalen als de voorgaande, is het opmerkelijk dat er vooralsnog geen concrete gevallen bekend zijn en lijkt het een kwestie van tijd dat het eerste geval van matchfixing in Nederland bekend zal worden. Met de onderhavige initiatiefnota speelt initiatiefnemer in op de aanpak van matchfixing in Nederland.

1.2 Strekking van de initiatiefnota

De initiatiefnemer acht het van belang dat sportwedstrijden eerlijk en schoon verlopen en dat sporters zonder enige onrechtmatige druk hun sport kunnen beoefenen. Indien er sprake is van matchfixing, is er per definitie geen sprake van een eerlijk spelverloop en komt de geloofwaardigheid van de sport in het geding. Met name het laatste punt is een bron van zorg. Immers, indien blijkt dat er wedstrijden zijn vervalst, zal dit de populariteit van de sport in Nederland drastisch aantasten. Voorts is uit de buitenlandse gevallen van matchfixing[4] gebleken dat criminele organisaties de wedstrijdvervalsing initiëren en betrokkenen in de sport onder druk zetten mee te werken.

1.3 Doel van de initiatiefnota

Initiatiefnemer is reeds enkele jaren bezig met het thema matchfixing, hetgeen blijkt uit diverse Kamervragen[5] die de afgelopen jaren zijn ingediend. Met de onderhavige initiatiefnota heeft initiatiefnemer als doel de kennis omtrent het thema matchfixing te vergroten, de bewustwording van het probleem bevorderen en maatregelen te introduceren die bijdragen matchfixing te voorkomen en te bestrijden. De aanbevelingen die in deze initiatiefnota zijn gedaan, zijn gebaseerd op een onderzoek van de Partij van de Arbeid naar de (buiten)wettelijke mogelijkheden ter bestrijding van matchfixing. Hierin zijn de Europees- en nationaalrechte-

---

1 T. Spapens, M. Olfers & EY, Matchfixing in Nederland, de aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en
de aanpak, september 2013.

2 http://nos.nl/artikel/546358-zeker-vier-keer-matchfixing-in-nl.html

3 http://www.bnr.nl/nieuws/sport/793047-1404/beruchte-matchfixer-sprak-met-voetballer-uit-eredivisie

4 Bijlage 3 bevat concrete gevallen van matchfixing uit het buitenland.

5 Kamervragen Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, nr. 1884 (dit betreft slechts één voorbeeld).

lijke mogelijkheden om matchfixing te bestrijden in kaart gebracht en is er tevens aandacht besteed aan het tuchtrechtelijk instrumentarium van de belangenorganisaties. Het onderzoek richtte zich (hoofdzakelijk) op het voetbal, hetgeen eveneens van toepassing is voor de onderhavige initiatiefnota.

2. De definitie en werkwijze van matchfixing

2.1 De definitie van matchfixing

Matchfixing heeft vooralsnog geen vaststaande definitie en is tevens niet strafbaar gesteld in Nederland, waardoor de definitie daar niet van kan worden afgeleid. Tot dusver is de Raad van Europa (RvE) echter de enige die zich heeft gewaagd aan een definitie, hetgeen blijkt uit een aanbeveling[6] van de RvE ter promotie van de integriteit van de sport en tegen het manipuleren van sportwedstrijden. De naar het Nederlands vertaalde definitie luidt als volgt: *«het manipuleren van sportresultaten behelst de onregelmatige beïnvloeding van het verloop of de uitslag van een competitie of onderdelen daarvan (o.a. wedstrijden, races), met het doel daar zelf of anderen mee te bevoordelen.»* In deze initiatiefnota zal de definitie van de RvE worden aangehouden.

2.2 Matchfixing en spotfixing

Bij wedstrijdvervalsing is het van belang om het onderscheid tussen matchfixing en spotfixing scherp te hebben. Waar er bij matchfixing een wedstrijd in zijn geheel wordt vervalst (bijvoorbeeld door het onrechtmatig beïnvloeden van het eindresultaat), gaat het bij spotfixing om de vervalsing van één of meerdere specifieke onderdelen van de wedstrijd. Gedacht moet worden aan bijvoorbeeld een speler die gedurende een voetbalwedstrijd bewust een rode kaart pakt of een strafschop veroorzaakt. Door «kleinere» sportweddenschappen, die worden aangeboden door (online) kansspelaanbieders, is spotfixing interessanter geworden dan matchfixing. Immers, het gedeeltelijk vervalsen van een wedstrijd is eenvoudiger dan het vervalsen van de wedstrijd in zijn geheel. Voorts is de kans op detectie kleiner bij spotfixing, aangezien slechts één betrokkene hoeft deel te nemen aan het vervalsen.

2.3 De betrokkenen bij matchfixing

Indien er sprake is van matchfixing, impliceert dit per definitie dat betrokkenen de wedstrijd vervalsen. In deze initiatiefnota wordt onder betrokkenen verstaan: spelers, arbiters, trainers, bestuurders en derden. Hierna wordt er bij de betrokkenen een onderscheid gemaakt tussen participanten en niet-participanten.

Participanten

Spelers en arbiters maken onderdeel uit van sportwedstrijden, hetgeen impliceert dat zij de mogelijkheid hebben directe invloed uit te oefenen op onderdelen van de wedstrijd of het uiteindelijke resultaat. Uit het boek van onderzoeksjournalist Declan Hill[7] blijkt dat het omkopen van een doelman bij een voetbalwedstrijd de kans tot een succesvolle wedstrijdvervalsing vergroot, aangezien de fouten van een doelman over het algemeen een

---

[6] Raad van Europa, recommendation CM/Rec(2011)10 of the Committee of Ministers to member states on
promotion of the integrity of sport to fight against manipulation of results, notably match-fixing.

[7] D. Hill, Matchfixing, voetbal en de georganiseerde misdaad, Amsterdam: Carrera 2008.

tegendoelpunt opleveren. Voorts is het voor wedstrijdvervalsers interessant meerdere spelers om te kopen, om op deze wijze eventuele risico's bij het omkopen uit te sluiten. Evenals de spelers participeert ook de scheidsrechter gedurende een wedstrijd. De scheidsrechter neemt besluiten op basis van hetgeen hij interpreteert en indien een scheidsrechter is omgekocht, kan hij met zijn invloed gebeurtenissen manipuleren gedurende de wedstrijd. Een bekend geval van een omgekochte scheidsrechter betreft de zaak Hoyzer[8].

Niet- participanten

Onder niet participanten wordt verstaan: trainers, bestuurders en derden die op enigerlei wijze betrokken zijn bij wedstrijden. Trainers staan gedurende wedstrijden dicht op de spelers en hebben op deze wijze de mogelijkheid spelers of de opstelling te beïnvloeden. De wijze waarop een bestuurder invloed kan uitoefenen op het spelverloop, bleek uit het Calciopoli-schandaal[9] in Italië waar de voorzitter van voetbalclub Juventus scheidsrechters omkocht om wedstrijden te beïnvloeden. Derden zijn personen van buitenaf, zoals in de zaak Rovaniemi[10], die invloed uitoefenen op het verloop van een wedstrijd door betrokkenen – in het bijzonder participanten – om te kopen.

2.4 De vormen van matchfixing

Gezien het onderzoek naar de aard en de reikwijdte van matchfixing[11], wordt er onderscheid gemaakt tussen gokgerelateerde matchfixing en niet-gokgerelateerde matchfixing met of zonder omkoping en dwang. Dit leidt tot het volgende schema.

Niet-gokgerelateerde matchfixing zonder omkoping of dwang	Gokgerelateerde matchfixing zonder omkoping of dwang
Niet gokgerelateerde matchfixing met omkoping of dwang	Gokgerelateerde matchfixing met omkoping of dwang

1. Gokgerelateerde matchfixing met en zonder omkoping en dwang

Indien er sprake is van gokgerelateerde matchfixing met omkoping en dwang staan bepaalde onderdelen of de uitslag van de wedstrijd vooraf reeds vast. Indien een betrokkene voorafgaand aan de wedstrijd wetenschap heeft van hetgeen zal gebeuren gedurende een wedstrijd, kan hier zorgeloos (online) op worden gegokt. Financieel gewin is het uitgangspunt bij gokgerelateerde matchfixing en om de kans van slagen te vergroten worden betrokkenen omgekocht of gedwongen mee te werken aan de wedstrijdvervalsing.

8 R. Koch, Der Sportzuschauer als konsument: Gast, Mitspieler, Manipulierter? Täuschung und Betrug im Fußball (2006).

9 W. Distaso, L. Leonida, D.M.A. Patti, P.Navarra, Corruption and Referee Bias in Football: the Case of Calciopoli (Februari 2012).

10 T. Knipping en I. van Duren, Voetbal & maffia, «we schieten je kapot», hoofdstuk 12 (2012).

11 T. Spapens, M. Olfers & EY, Matchfixing in Nederland, de aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak, september 2013.

2. Niet-gokgerelateerde matchfixing met en zonder omkoping en dwang

Bij de niet-gokgerelateerde matchfixing met of zonder omkoping en dwang staat niet het financieel gewin voorop, maar het sportief resultaat. Bij het sportief resultaat moet worden gedacht aan onder andere het behalen van een kampioenschap, het voorkomen van degradatie of het afdwingen van kwalificatie voor een (lucratief) toernooi. Een voorbeeld van de niet-gokgerelateerde matchfixing deed zich voor in België en staat bekend als de zaak Bellemans[12]. In deze zaak verzocht voetbalclub Standard Luik zijn tegenstander zich «minder in te spannen», zodat zij een kampioenschap konden behalen en krachten konden sparen voor de daaropvolgende wedstrijd.

3. De nationaalrechtelijke aanpak van matchfixing

3.1 De opsporing van matchfixing

Het Openbaar Ministerie (OM) is belast met de opsporing en vervolging van strafbare feiten. Alvorens het OM daadwerkelijk tot vervolging overgaat, dient er ingevolge artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) een *redelijk vermoeden van schuld* te zijn wegens het plegen van enig strafbaar feit door één of meerdere personen. Het redelijk vermoeden dient onderbouwd te zijn door feitelijke omstandigheden die objectiveerbaar zijn.[13] Wanneer het voornoemde criterium wordt toegepast op matchfixing, kan worden gesteld dat het niet eenvoudig is om objectief vast te stellen wanneer een betrokkene zich schuldig maakt aan matchfixing. Immers, het maken van fouten is inherent aan de sport en derhalve is het vrijwel onmogelijk om een strafbare verdenking te baseren op de prestaties van betrokkenen. Het voorgaande impliceert dat de opsporing van matchfixing beter middels een andere weg kan geschieden, bijvoorbeeld door het horen van getuigen of het gebruik van een klokkenluidersregeling. De initiatiefwet «Huis voor klokkenluiders»[14] die momenteel voorligt in de Eerste Kamer en toeziet op misstanden in de private sector zal, in de huidige vorm, onvoldoende betrekking hebben tot gevallen van matchfixing aangezien de misstanden bij matchfixing strafbare feiten betreffen. Gezien de signalen van matchfixing in Nederland is het positief dat er momenteel een (voorlopig) onderzoek loopt naar fraude, witwasserij en matchfixing in de sport. Het onderzoek heeft tot dusver echter niets opgeleverd en derhalve lijkt het meer gerechtvaardigd matchfixing intensiever te laten opsporen door justitie.

3.2 De vervolging van matchfixing

Matchfixing is niet afzonderlijk strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht (Sr). Indien de officier van justitie een betrokkene, die zich schuldig maakt aan wedstrijdvervalsing, wenst te vervolgen, dient de vervolging op basis van andere strafbepalingen te geschieden. Hierna zijn de relevante strafbepalingen opgesomd die toegepast kunnen worden bij gevallen van matchfixing:

1. **Oplichting, artikel 326 Sr;**
2. **Niet-ambtelijke omkoping, artikel 328ter Sr;**
3. **Dwang, artikel 284 Sr;**
4. **Opzettelijk witwassen, artikel 420bis Sr;**

---

[12] Belga sport – Afl. 8: Standard-Waterschei. Gerechtigheid zal geschieden – Deel 3 (http://www.youtube.com/watch?v=w4IsV7WbFs4)

[13] Hof 's-Gravenhage, 28 februari 1991, NJ 1991/699.

[14] Kamerstukken 2, voorstel van wet van de leden Van Raak, Fokke, Schouw, Voortman, Segers, Ouwehand en Klein houdende de oprichting van een Huis voor klokkenluiders (Wet Huis voor klokkenluiders), 33 258.

5. **Misdadige organisatie, artikel 140 Sr.**

Wanneer de bovenstaande strafbepalingen[15] worden getoetst aan buitenlandse gevallen van matchfixing, kan worden vastgesteld dat de betreffende strafbepalingen voldoende mogelijkheden bieden matchfixing te vervolgen. Het afzonderlijk strafbaar stellen van matchfixing is derhalve niet noodzakelijk. Meer prioriteit ligt er daarentegen bij de intensivering van de opsporing van matchfixing.

3.3 Rechtsvergelijking

In bepaalde andere Europese landen is matchfixing afzonderlijk strafbaar gesteld. Onder andere in Frankrijk (artikel 445–1Code Pénal) en Spanje (artikel 286bis Código Penal) is wedstrijdvervalsing strafbaar. Hoewel er ook in deze landen diverse signalen van matchfixing zijn, heeft de strafbaarstelling niet geleid tot de vervolging en veroordeling van één of meer betrokkenen. In Duitsland daarentegen is matchfixing niet afzonderlijk strafbaar gesteld in het Strafgesetzbuch (StGB). Desondanks zijn er in Duitsland wel betrokkenen in het voetbal, waaronder bijvoorbeeld matchfixer Ante Sapina, veroordeeld wegens het vervalsen van wedstrijden. De zaak van Sapina kwam aan het licht na justitieel onderzoek naar matchfixing door de Duitse autoriteiten. Uit het voorgaande kan worden geconcludeerd dat het afzonderlijk strafbaar stellen van matchfixing niet per definitie leidt tot de vervolging en veroordeling van betrokkenen. Hoewel er met de strafbaarstelling een norm wordt gesteld, is het primair van belang dat matchfixing deugdelijk wordt opgespoord.

3.4 Civiel- en arbeidsrechtelijke mogelijkheden

Naast de strafrechtelijke mogelijkheden ter bestrijding van matchfixing, is het tevens mogelijk een betrokkene civielrechtelijk aansprakelijk te stellen bij matchfixing. Immers, indien betrokkenen wedstrijden vervalsen, impliceert dit sportief gezien negatieve resultaten die in het voetbal onlosmakelijk zijn gekoppeld aan lagere financiële opbrengsten. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld een lagere eindklassering op de ranglijst, het niet doorgaan naar de volgende ronde van een (lucratief) toernooi of de terugloop van sponsorinkomsten. Artikel 6:162 BW, de onrechtmatige daad, bevat de mogelijkheid voor clubs en andere benadeelden wedstrijdvervalsers aansprakelijk te stellen. Voorts kan het deelnemen aan wedstrijdvervalsing arbeidsrechtelijke consequenties hebben voor betrokkenen in de vorm van de ontbinding of de opzegging van de arbeidsovereenkomst.

3.5 De (online) kansspelen

Eerder is er onderscheid gemaakt tussen de gokgerelateerde en niet-gokgerelateerde matchfixing. Bij de gokgerelateerde matchfixing wordt er (online) geld ingezet op specifieke onderdelen van een wedstrijd of op de eindstand van de wedstrijd. De gebeurtenissen waarop wordt gegokt, zijn bij matchfixing vervalst. Omkopers die de vervalsing initiëren, kunnen hierdoor zorgeloos geld inzetten bij online kansspelaanbieders en op deze wijze veel geld verdienen. De huidige Wet op de Kansspelen (WoK) verbiedt online kansspelen, al wil de regering hier middels een nieuw wetsvoorstel[16] verandering in aanbrengen door de kansspelen te

---

[15] De betreffende strafbepalingen zijn, met nadere toelichting, opgenomen als bijlage 1.

[16] Memorie van toelichting wetsvoorstel «Kansspelen op afstand» evenals Regeerakkoord VVD-PvdA, Bruggen
Slaan, 29 oktober 2012.

reguleren. De regering speelt met het onderhavige wetsvoorstel[17] in op de ontwikkelingen in de maatschappij op het gebied van de kansspelen, aangezien er uit onderzoek[18] is gebleken dat er ongeveer 565.000 Nederlanders deelnemen aan de kansspelen via het internet. Het wetsvoorstel bevat vier uitgangspunten:
– het voorkomen van kansspelverslaving;
– consumentenbescherming;
– het aanbieden van passende en attractieve kansspelen;
– het tegengaan van criminaliteit.

Met name het laatste punt (het tegengaan van criminaliteit) is bij matchfixing relevant. Immers, bij matchfixing wordt er veelal geld ingezet via het illegale gokcircuit, hetgeen tevens uit onderzoek is gebleken. Een van de conclusies[19] van het betreffende onderzoek is namelijk dat 80% van de sportweddenschappen die wereldwijd wordt aangeboden, illegaal is. Waar er bij legale kansspelaanbieders een maximumbedrag kan worden ingezet op wedstrijden, is dit niet van toepassing bij het illegale gokcircuit. Dit brengt met zich mee dat de opbrengsten bij de legale kansspelaanbieders vele malen lager uitvallen vergeleken bij het illegale gokcircuit. De Kansspelautoriteit (Ksa) is in Nederland de instantie die er op toeziet dat kansspelen niet via het illegale gokcircuit verlopen. In het wetsvoorstel «Kansspelen op afstand» poogt de regering middels enkele maatregelen de illegale kansspelaanbieders uit te bannen. Zo dient iedere speler zich te registreren bij een (legale) kansspelaanbieder en dienen de transacties van de kansspelaanbieders herleidbaar te zijn. Het belangrijkste initiatief uit het wetsvoorstel betreft echter de handhaving. Volgens het wetsvoorstel valt of staat de handhaving met een hoge mate van kanalisatie. Bij de handhaving geniet het bestuursrecht de voorkeur en geldt het strafrecht als ultimum remedium. Blijkens het wetsvoorstel streeft de regering naar een kanalisatiegraad van 75%, hetgeen impliceert dat de overige 25% buiten de regulering valt, wat matchfixing in de hand werkt en met zich meebrengt dat andere vormen van handhaving noodzakelijk zijn om gevallen van matchfixing uit te bannen. Gesteld kan worden dat de maatregelen uit het wetsvoorstel onvoldoende toezien op de bestrijding van matchfixing. De Kansspelautoriteit zou op dit punt een belangrijke rol kunnen vervullen indien zij meer capaciteit zouden krijgen ter aanwending van de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke bevoegdheden om te handhaven tegen illegale kansspelaanbieders. Bij de bovenstaande opmerkingen dient er echter een voorbehoud te worden gemaakt, aangezien het wetsvoorstel nog in de Tweede Kamer zal worden behandeld.

4. De Europeesrechtelijke aanpak van matchfixing

4.1 De Europese Unie en matchfixing

Sinds enkele jaren is matchfixing een actueel thema binnen de Europese Unie. Diverse initiatieven zijn er genomen voor en nadat het Joint Investigation Team (JIT) van Europol in februari 2013 onthulde dat er tussen juni 2011 en januari 2013 wereldwijd zeker 380 onderhevig zijn geweest aan wedstrijdvervalsing. Een substantieel aantal van de wedstrijden speelde zich af binnen Europa. Hoewel de instellingen van de Europese Unie ingevolge 165 lid 2 van het Verdrag Betreffende de werking

---

[17] Memorie van toelichting wetsvoorstel «Kansspelen op afstand».
[18] G.H.J. Homburg, E. Oranje, Aard en omvang van illegale kansspelen in Nederland, Amsterdam 2009.
[19] University Paris 1 Panthéon-Sorbonne and the International Centre for Sport Security (ICSS), Protecting the
Integrity of Sport Competition (The Last Bet for Modern Sport), mei 2014.

van de Europese Unie (VWEU) geen rechtstreekse competentie heeft op het gebied van de sport, zijn er diverse initiatieven genomen ter bestrijding van dit fenomeen.

4.2 Het Europees parlement en matchfixing

Op 11 juni 2013 nam het Europees parlement een resolutie[20] aan waarin diverse initiatieven staan opgenomen om georganiseerde misdaad, corruptie en witwassen in Europees verband tegen te gaan. De betreffende resolutie ziet tevens toe op matchfixing en riep de lidstaten op een «geharmoniseerde definitie van het begrip *getrukeerde uitslagen* in het strafrecht op te nemen en een juridisch instrument te creëren om wedstrijdvervalsing tegen te gaan en daarvoor sancties vast te stellen.» Gezien het vorige hoofdstuk is het afzonderlijk strafbaar stellen van matchfixing in Nederland niet noodzakelijk. Een ander belangrijk punt uit de resolutie betreft de oproep voor meer Europese samenwerking tegen matchfixing en de oproep om «in het kader van rechtshandhaving een eenheid op te richten die gespecialiseerd is in de bestrijding van het fenomeen matchfixing». Deze laatste aanbevelingen van het Europees parlement zijn zeer waardevol, aangezien matchfixing een grensoverschrijdend probleem is dat grondig opgespoord dient te worden. Instanties als Europol en Eurojust kunnen in de opsporing van matchfixing een belangrijke rol vervullen en met name de rol van Eurojust is hierbij bijzonder. Immers, het primaire doel[21] van Eurojust betreft het opsporen van grensoverschrijdende en georganiseerde misdaad binnen Europa.

4.3 De Europese Commissie en matchfixing

De Europese Commissie is ingevolge artikel 17 VWEU de instelling binnen de Europese Unie om passende initiatieven te nemen in de strijd tegen matchfixing. In oktober 2012 deelde de Europese Commissie aan het Europees parlement en de Raad mede dat zij in 2014 met een aanbeveling komen waarin concrete maatregelen ter bestrijding van matchfixing beschreven zullen worden[22]. In de betreffende mededeling worden de lidstaten voorts verzocht contactpunten (waaronder klokkenluidersregelingen) op te nemen ter opsporing van matchfixing. Waar de initiatiefwet «Huis voor klokkenluiders» onvoldoende toeziet op gevallen van matchfixing, kan een clementieregeling in Europees of nationaal verband uitkomst bieden. Een dergelijke regeling zou afgeleid kunnen worden van de clementieregeling die geldt bij het mededingingsrecht. De betreffende regelgeving op het gebied van de mededinging ziet er op toe dat de concurrentie tussen ondernemingen niet wordt verhinderd of vervalst middels kartelafspraken.

---

[20] Resolutie van het Europees parlement van 11 juni 2013 over georganiseerde misdaad, corruptie en witwassen:
aanbevelingen inzake de benodigde acties en initiatieven (2012/2117(INI)). Punt 105, 106 en 107.

[21] Besluit van de Raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd
tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken (2002/187/JBZ).

[22] Europese Commissie. Mededeling van de Commissie aan het Europees parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's. Een breed Europees kader voor onlinegokken. 23 oktober 2012, COM (2012) 596 final (Straatsburg).

4.4 Een (Europese) clementieregeling

Indien een onderneming onderdeel uitmaakt van een kartel, door middel van het maken van bijvoorbeeld prijsafspraken, kunnen zware boetes[23] het gevolg zijn indien de afspraken aan het licht komen. Wanneer een onderneming strafvermindering wenst, kan hij de kartelafspraken melden bij de Autoriteit Consument en Markt (ACM) of bij de Europese Commissie. Indien een onderneming volledige immuniteit[24] wenst, dient de onderneming per direct te stoppen met de illegale activiteiten, volledig mee te werken aan de procedure bij de Europese Commissie door alle bewijzen omtrent de kartelafspraken over te dragen en dient de onderneming de procedure bij de Europese Commissie geheim te houden voor de andere ondernemingen in het kartel. Een vergelijkbare regeling kan in de opsporing van matchfixing zeer nuttig zijn, aangezien er een afschrikwekkende werking van uitgaat. Indien een betrokkene, die zelf wedstrijden heeft vervalst, een geval wenst te melden, is strafvermindering redelijk. De regeling zou ondergebracht kunnen worden bij het Openbaar Ministerie en een belangrijke voorwaarde om de clementieregeling goed te laten werken is dat matchfixing grondig wordt opgespoord door justitie. Immers, zonder een grondige opsporing zal de pakkans laag blijven, waardoor er voor betrokkenen geen prikkel zal zijn gevallen van matchfixing te melden. Indien een betrokkene strafvermindering wenst, dient hij te voldoen aan de volgende criteria:

– betrokkene dient de illegale activiteiten per direct te beëindigen;
– betrokkene dient volledig mee te werken aan de clementieprocedure door alle bewijzen te overleggen;
– betrokkene dient de clementieprocedure geheim te houden voor de andere betrokkenen die deelnemen aan de wedstrijdvervalsing.

4.5 De Europese kansspelwetgeving

Eerder is reeds aandacht besteed aan de online kansspelen in nationaal verband. Hieruit is gebleken dat de huidige wetgeving op het gebied van matchfixing onvoldoende toeziet op de aanpak van het probleem. Aangezien de online kansspelen een grensoverschrijdend karakter hebben, is ook de Europeesrechtelijke wetgeving op het gebied van de kansspelen van belang. Het aanbieden van grensoverschrijdende gokdiensten valt onder de begripsbepaling van een economische activiteit en derhalve onder het VWEU. Beperkingen hierop zijn daarom aan te merken als een belemmering van het vrij verkeer van diensten[25] in de zin van het VWEU. Vanwege de groeiende online gokmarkt riep het Europees parlement in een resolutie[26] de Europese Commissie op met een wetgevingsvoorstel te komen het online gokken binnen de interne markt in Europees verband te regelen. Een wetgevingsvoorstel kwam er echter niet aangezien de Europese Commissie in november 2013 mededeelde[27] dat de lidstaten hun beleid ten aanzien van het online gokken zelf mogen bepalen, zolang het conform het VWEU is. Uit het voorgaande kan worden geconcludeerd dat de nationale wetgeving op het gebied van de online kansspelen leidend is. In Nederland ziet de wetgeving op het gebied van de kansspelen momenteel echter onvoldoende toe op gevallen van wedstrijdvervalsing, waardoor de aanpak van matchfixing op een andere

[23] Artikel 23 Verordening 1/2003 van de Raad, 16 december 2002. De boete betreft 1% van de totaal behaalde omzet in het voorafgaande boekjaar.
[24] PB C 45 van 19.2.2002, blz. 3, punten 14 en 25.
[25] Dit blijkt uit twee uitspraken van het Europees Hof van Justitie (Schindler en Gambelli).
[26] Europees parlement, Resolutie van het Europees parlement van 15 november 2011 over onlinegokken op de
interne markt (2011/2084(INI)).
[27] Europese Commissie, Commissie eist van lidstaten naleving EU-regels bij regulering kansspelen. Brussel, 20 november 2013.

wijze dient te geschieden dan via de Europees- en nationaalrechtelijke kansspelwetgeving.

5. De rol van de belangenorganisaties

5.1 De belangenorganisaties en matchfixing

Naast de wettelijke mogelijkheden om matchfixing tegen te gaan, biedt het tuchtrechtelijk instrumentarium buitenwettelijke mogelijkheden matchfixing te bestrijden. De belangenorganisaties op respectievelijk internationaal, Europees en nationaal niveau zijn: de FIFA, de UEFA en de KNVB. Zowel de FIFA (internationaal) als de UEFA (Europees) hanteren een zero-tolerance beleid bij matchfixing en hebben voldoende tuchtrechtelijke mogelijkheden[28] betrokkenen, die zich schuldig maken aan het vervalsen van wedstrijden, te bestraffen. Het feit dat de het tuchtrechtelijk instrumentarium van de FIFA en UEFA werking heeft in de praktijk blijkt uit het feit dat de FIFA in februari en november 2013 in Italië, Oekraïne, Korea en El Salvador tientallen spelers en officials schorste[29] wegens hun betrokkenheid bij het manipuleren van wedstrijden. De UEFA daarentegen schorste een Armeense arbiter en zijn assistent nadat zij poogden andere betrokkenen om te kopen en deel te laten nemen aan wedstrijdvervalsing[30]. Ter opsporing van matchfixing werkt de UEFA voorts met het *Betting Fraud Detection System* (BFDS), waarmee alle wedstrijden binnen Europa worden gemonitord. Bij afwijkende gokinzetten geeft het systeem een alert en kan er nader onderzoek worden verricht naar eventuele misstanden gedurende een bepaalde wedstrijd.

5.2 De KNVB

Op nationaal niveau behartigt de KNVB de belangen van het Nederlands voetbal en hebben zij de mogelijkheid betrokkenen bij matchfixing tuchtrechtelijk[31] te bestraffen. Evenals de UEFA hanteert de KNVB een zero-tolerance beleid op het gebied van matchfixing en werken zij met het *Betting Fraud Detection System*. Indien het systeem een afwijkend inzetpatroon constateert, legt de KNVB de wedstrijd voor aan de UEFA en/of het functioneel parket. De KNVB maakt voorts gebruik van een anonieme tiplijn waar gevallen van matchfixing gemeld kunnen worden en zij geven voorlichting aan clubs en spelers over de gevaren van (gokgerelateerde) matchfixing. Tot slot heeft de KNVB een integriteitseenheid[32] die bevoegdheden heeft onderzoek te verrichten naar misstanden in het voetbal, waaronder matchfixing. Waar het detectiesysteem tot dusver eenmaal[33] een afwijkend inzetpatroon constateerde, leidde de tiplijn niet tot aanwijzingen over matchfixing en verrichte de integriteitseenheid tot dusver geen onderzoek.

5.3 De FIFPro

De FIFPro is de internationale spelersvakbond voor voetballers en heeft diverse initiatieven genomen ter bestrijding van matchfixing. Zo heeft de FIFPro een educatie- en preventieprogramma opgesteld voor spelers, waarmee zij onder meer als doel hebben in de kleedkamers te komen, aangezien zij van mening is dat spelers op deze wijze effectief voorgelicht

---

[28] De tuchtrechtelijke mogelijkheden van de FIFA en UEFA zijn opgenomen als bijlage 2.
[29] FIFA, FIFA extends match-fixing sanctions to 74 individuals & FIFA extends sanctions for match manipulation to have worldwide effect, februari 2013.
[30] UEFA, UEFA suspends two Armenian officials, augustus 2013.
[31] Ibidem 28.
[32] KNVB, Position Paper matchfixing, mei 2012.
[33] Dit betrof de wedstrijd Roda JC-Heracles Almelo, 19 februari 2010.

kunnen worden over de risico's van matchfixing. De FIFPro heeft voorts een gedragscode die betrekking heeft op matchfixing en onderzoekt tot slot de mogelijkheden voor een «Red Button project», waarmee gevallen van matchfixing via een app op de telefoon gemeld kunnen worden.

5.4 De VVCS

De Vereniging van Contractspelers (VVCS) is de belangenorganisatie in het voetbal op nationaal niveau en heeft enkele initiatieven genomen die er toe leiden dat spelers minder kwetsbaar zijn om deel te nemen aan matchfixing. Zo heeft de VVCS een schuldhulpverleningsprogramma om (ex-)spelers uit de financiële problemen te helpen en is er in het Contractspelersfonds KNVB (CFK) een pensioenfonds voor spelers, hetgeen zorgt voor een financieel vangnet voor voetballers na hun actieve loopbaan.

*5.5 NOC*NSF*

NOC*NSF is de belangenorganisatie op het gebied van de (professionele) sport in Nederland.
NOC*NSF onderkent de gevaren van matchfixing en derhalve zijn zij voornemens een centraal meldpunt op te zetten waar diverse integriteitskwesties, zoals matchfixing, doping en seksuele intimidatie, door betrokkenen in de sport gemeld kunnen worden.

5.6 Strafrecht of het tuchtrecht?

Zowel het strafrecht als het tuchtrecht bieden voldoende mogelijkheden betrokkenen bij matchfixing te bestraffen. Waar de rechter een betrokkene veroordeelt op basis van alle feiten en omstandigheden, hanteren de FIFA, UEFA en de KNVB een zero-tolerance beleid bij matchfixing. De vraag rijst in hoeverre het zero-tolerance beleid proportioneel is, aangezien betrokkenen in bepaalde gevallen onder (zware) druk deelnemen aan matchfixing. Voorts ziet het strafrecht toe op elke betrokkene bij matchfixing, waaronder de persoon die de wedstrijdvervalsing initieert. Het tuchtrecht daarentegen ziet slechts toe op de aangeslotenen (dit betreffen o.a. de spelers en arbiters) bij de FIFA, UEFA en de KNVB en niet op de wedstrijdvervalser zelf. Tot slot biedt het strafrecht betere mogelijkheden matchfixing op te sporen, aangezien politie en justitie hierbij een waardevolle rol kunnen spelen, hetgeen bij het tuchtrecht niet het geval is. Het strafrecht en het tuchtrecht kunnen echter naast elkaar functioneren, aangezien het gescheiden trajecten betreffen waarbij noch het Openbaar Ministerie, noch de rechter of de bond rekening met elkaar hoeft te houden. Het ligt echter in de lijn der verwachting dat de officier van justitie en de rechter, bij een strafrechtelijke vervolging van matchfixing, rekening zullen houden met een eventuele tuchtrechtelijke straf van betrokkene. Zo kan de officier van justitie in een dergelijk geval de zaak buitengerechtelijk afdoen of bij de strafeis rekening houden met hetgeen middels het tuchtrecht is opgelegd. De rechter daarentegen kan in de uiteindelijke straf rekening houden met het tuchtrecht, al is zowel de officier van justitie als de rechter hiertoe niet verplicht.

6. Conclusies en aanbevelingen

Het geheel overziend kan worden geconcludeerd dat er op het gebied van de Nederlandse wetgeving voldoende wettelijke en buitenwettelijke mogelijkheden zijn matchfixing te bestrijden. Dit blijkt onder meer uit het Wetboek van Strafrecht dat voldoende strafbepalingen bevat betrokkenen bij wedstrijdvervalsing te vervolgen, waardoor de afzonderlijke strafbaarstelling van matchfixing niet noodzakelijk is. Voorts is het civielrechtelijk mogelijk betrokkenen bij matchfixing op grond van de onrechtmatige

daad aansprakelijk te stellen voor de geleden schade en kent het tuchtrecht van de belangenorganisaties voldoende waarborgen gevallen van matchfixing te sanctioneren. Tegelijkertijd dient echter te worden opgemerkt dat de bestrijding van matchfixing in Nederland momenteel niet verloopt zoals gewenst. Hoewel het strafrechtelijk instrumentarium afdoende is en het Openbaar Ministerie momenteel een (voorlopig) onderzoek verricht naar fraude, witwasserij en matchfixing in de sport, heeft dit ondanks diverse (concrete) signalen zijn van wedstrijdvervalsing niet geleid tot de vervolging en/of veroordeling van één of meerdere betrokkenen. Betere opsporing en een omgeving waarbinnen betrokkenen gevallen van matchfixing kunnen melden (clementieregeling), zijn maatregelen waarmee de opsporing en vervolging van matchfixing kan worden geïntensiveerd, hetgeen de bestrijding van matchfixing zal bevorderen.

Het (concept)wetsvoorstel «Kansspelen op afstand» bevat diverse waarborgen criminaliteit rondom de kansspelen tegen te gaan. De voorgenomen waarborgen op het gebied van het tegengaan van matchfixing, schieten echter tekort. Indien het wetsvoorstel er toe leidt dat de Kansspelautoriteit meer capaciteit voorhanden heeft te handhaven tegen illegale kansspelaanbieders, wordt er hiermee een belangrijke stap gezet in de strijd tegen matchfixing. Aangezien het wetsvoorstel nog in de Tweede Kamer zal worden behandeld, is het van belang dat er gedurende de parlementaire behandeling kritisch wordt gekeken naar de rol van de (illegale) kansspelen bij matchfixing.

Omdat matchfixing een grensoverschrijdend karakter heeft, is Europese samenwerking op dit gebied noodzakelijk. Binnen de Europese Unie zijn er diverse initiatieven genomen ter bestrijding van matchfixing, al wordt geen van de initiatieven vooralsnog in de praktijk toegepast. De toekomst zal derhalve moeten uitwijzen in hoeverre de initiatieven daadwerkelijk hun werking hebben in de praktijk.

De UEFA en de KNVB maken gebruik van het *Betting Fraud Detection System*. Aangezien dit detectiesysteem onregelmatigheden vaststelt bij sportweddenschappen, is het van belang om in te spelen op de meldingen van het systeem door bijvoorbeeld sportweddenschappen te annuleren indien er onregelmatigheden worden geconstateerd.

Initiatiefnemer stelt voor:

- De opsporing en bestrijding van matchfixing in Nederland prioriteit te geven bij justitie, bijvoorbeeld in de vorm van een gespecialiseerde eenheid ter bestrijding van fraude, witwasserij en matchfixing in de sport;
- Een nationaalrechtelijke clementieregeling op te zetten conform de in de onderhavige initiatiefnota beschreven wijze;
- De Kansspelautoriteit middels het (concept)wetsvoorstel «Kansspelen op afstand» meer capaciteit te bieden ter bestrijding van illegale kansspelaanbieders, hetgeen tevens leidt tot de bestrijding van matchfixing;
- Een aanbodbeperking op te nemen in het (concept)wetsvoorstel «Kansspelen op afstand» voor «kleine» weddenschappen die eenvoudig vervalst kunnen worden (zoals het gokken op de eerste gele kaart), om op deze wijze de kans op spotfixing te verkleinen;
- Weddenschappen bij (legale) kansspelaanbieders te annuleren zodra het *Betting Fraud Detection System* onregelmatigheden constateert.

De initiatiefnemer geeft de Kamer in overweging zich uit te spreken voor de bovenomschreven voorstellen.

Financiële paragraaf

Naar verwachting zullen de kosten, die met het uitvoeren van bovenstaande aanbevelingen gepaard gaan, beperkt zijn. Voor het instellen van een gespecialiseerde eenheid ter bestrijding van fraude, witwasserij en matchfixing in de sport denkt initiatiefnemer aan ongeveer 10 fte, waarvan een deel binnen de bestaande capaciteit van de desbetreffende diensten kan worden gevonden. De aanbevolen extra capaciteit bij de Kansspelautoriteit zal hooguit enkele fte's betreffen. Naar schatting zal de uitvoering van de bovenstaande aanbevelingen de 1 miljoen euro per jaar niet overtreffen.

Van Dekken

Bijlage 1.

De strafbepalingen uit het Wetboek van Strafrecht op basis waarvan betrokkenen bij wedstrijdvervalsing in Nederland vervolgd kunnen worden op een rij.

- **Oplichting, artikel 326 Sr;**
  Artikel 326 van het Wetboek van Strafrecht regelt de strafbaarstelling van oplichting en bevat een strafbedreiging van ten hoogste vier jaren of een geldboete van de vijfde categorie. Gezien het feit dat er vier jaren gevangenisstraf opgelegd kunnen worden, is voorlopige hechtenis mogelijk en daarmee de inzet van de bijzondere bevoegdheden tot opsporing.
- **Niet-ambtelijke omkoping, artikel 328ter Sr;**
  Artikel 328ter van het Wetboek van Strafrecht regelt de strafbaarstelling van omkoping en bevat zowel de passieve (lid 1) en actieve (lid 2) omkoping. De strafbedreiging bij het onderhavige artikel betreft een gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of een geldboete van de vijfde categorie. Uit het wetsvoorstel[34] dat de regering in juni 2013 aan de Tweede Kamer zond blijkt dat de strafbedreiging van het onderhavige artikel van twee naar vier jaren zal worden verhoogd. Dit impliceert de mogelijkheid tot voorlopige hechtenis en de mogelijkheid om de bijzondere bevoegdheden tot opsporing in te zetten.
- **Dwang, artikel 284 Sr;**
  Artikel 284 van het Wetboek van Strafrecht ziet er op toe dat het wordt voorkomen dat een persoon op een wederechtelijke manier in zijn vrijheid van handelen wordt beperkt doordat er ten aanzien van hem dwang wordt uitgeoefend[35]. De strafbedreiging is een gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden of een geldboete van de derde categorie. Voorlopige hechtenis en de inzet van de bijzondere bevoegdheden tot opsporing is daarmee niet mogelijk.
- **Opzettelijk witwassen, artikel 420bis Sr;**
  Artikel 420bis bevat een strafbepaling die toeziet op de bescherming van de integriteit van het financiële en economische verkeer.[36] De strafbedreiging betreft een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of een geldboete van de vijfde categorie. Voorlopige hechtenis is toegestaan en daarmee ook de mogelijkheid tot inzet van de bijzondere bevoegdheden tot opsporing.
- **Misdadige organisatie, artikel 140 Sr.**
  Artikel 140 van het Wetboek van Strafrecht regelt de strafbaarstelling van het deelnemen aan een criminele organisatie. Bij het onderhavige artikel is het vereist dat er sprake is van een samenwerkingsverband van twee of meer personen met een zekere duurzaamheid, structuur en organisatiegraad[37]. De strafbedreiging is een gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of een geldboete van de vijfde categorie. Voorlopige hechtenis en de inzet van de bijzondere bevoegdheden tot opsporing zijn toegestaan.

---

[34] Kamerstukken 2, vergaderjaar 2012/2013, 33 685.
[35] Strafrecht, Tekst & Commentaar, pagina 1538. C.P.M. Cleiren.
[36] NJ 2010/655, 26 oktober 2010.
[37] HR 22 januari 2008, NJ 2008/72.

Bijlage 2.

De tuchtrechtelijke mogelijkheden van de belangenorganisaties bij matchfixing.

FIFA Disciplinary Code 2011 edition

Artikel 62

1. Anyone who offers, promises or grants an unjustified advantage to a body of FIFA, a match official, a player or an official on behalf of himself or a third party in an attempt to incite it or him to violate the regulations of FIFA will be sanctioned:
   a) with a fine of at least CHF 10,000,
   b) with a ban on taking part in any football-related activity, and
   c) with a ban on entering any stadium.
2. Passive corruption (soliciting, being promised or accepting an unjustified advantage) will be sanctioned in the same manner.
3. In serious cases and in the case of repetition, sanction 1b) may be pronounced for life.
4. In any case, the body will order the confiscation of the assets involved in committing the infringement. These assets will be used for football development programmes.

Artikel 69

1. Anyone who conspires to influence the result of a match in a manner contrary to sporting ethics shall be sanctioned with a match suspension or a ban on taking part in any football-related activity as well as a fine of at least CHF 15,000. In serious cases, a lifetime ban on taking part in any footballrelated activity shall be imposed.
2. In the case of a player or official unlawfully influencing the result of a match in accordance with par. 1, the club or association to which the player or official belongs may be fined. Serious offences may be sanctioned with expulsion from a competition, relegation to a lower division, a points deduction and the return of awards.

UEFA Disciplinary Regulations 2013 edition

Artikel 6 (Disciplinary measures)

1. The following disciplinary measures may be imposed on member associations and clubs:
   a) warning;
   b) reprimand;
   c) fine;
   d) annulment of the result of a match;
   e) order that a match be replayed;
   f) deduction of points (for the current and/or a future competition);
   g) order that a match be forfeited;
   h) playing of a match behind closed doors;
   i) full or partial stadium closure;
   j) playing of a match in a third country;
   k) withholding of revenues from a UEFA competition;
   l) prohibition on registering new players in UEFA competitions;
   m) restriction on the number of players that a club may register for participation in UEFA competitions;
   n) disqualification from competitions in progress and/or exclusion from future competitions;
   o) withdrawal of a title or award;

p) withdrawal of a licence.
2. The following disciplinary measures may be imposed on individuals:
   a) warning;
   b) reprimand;
   c) fine;
   d) suspension for a specified number of matches or for a specified or unspecified period;
   e) suspension from carrying out a function for a specified number of matches or for a specified or unspecified period;
   f) ban on all football-related activities;
   g) withdrawal of a title or award;
   h) community football service.
3. Fines must not be less than € 100 or more than € 1,000,000. In the case of individuals, a fine may not exceed € 100,000.
4. The above-mentioned disciplinary measures may be combined.

Artikel 12 (Integrity of matches and competitions and match-fixing)

1. All persons bound by UEFA's rules and regulations must refrain from any behaviour that damages or could damage the integrity of matches and competitions and must cooperate fully with UEFA at all times in its efforts to combat such behaviour.
2. The integrity of matches and competitions is violated, for example, by anyone:
   a) who acts in a manner that is likely to exert an unlawful or undue influence on the course and/or result of a match or competition with a view to gaining an advantage for himself or a third party;
   b) who participates directly or indirectly in betting or similar activities relating to competition matches or who has a direct or indirect financial interest in such activities;
   c) who uses or provides others with information which is not publicly available, which is obtained through his position in football, and damages or could damage the integrity of a match or competition;
   d) who does not immediately and voluntarily inform UEFA if approached in connection with activities aimed at influencing in a unlawful or undue manner the course and/or result of a match or competition;
   e) who does not immediately and voluntarily report to UEFA any behaviour he is aware of that may fall within the scope of this article.
3. If filed after the relevant competition stage has finished, complaints regarding match-fixing can have no impact on the sporting result of the competition or match in question and, therefore, the match cannot be replayed, unless the competent disciplinary body decides otherwise.

KNVB Algemeen Reglement

Artikel 2 (Verplichtingen van de leden)

2. Met inachtneming van het bepaalde in artikel 7 van de Statuten verplichten natuurlijke personen, genoemd in artikel 6 lid 2 onder d en e van de Statuten, zich:
   (...)
   e. te onthouden van:
      – het wedden op uitslagen van wedstrijden waarbij zij als speler, wisselspeler, trainer-coach of als scheidsrechter direct zijn betrokken en/of

– andere handelingen te verrichten die gericht zijn op het frauduleus beïnvloeden van uitslagen van wedstrijden;

f. tot het schriftelijk melden bij het sectiebestuur waaronder zij ressorteren indien zij verzoeken hebben ontvangen tot het verrichten van handelingen die gericht zijn op het frauduleus beïnvloeden van uitslagen van wedstrijden.

Reglement Tuchtrechtspraak Betaald Voetbal KNVB

Artikel 22 (Straffen)

1. De straffen, die kunnen worden opgelegd, zijn:
   a. berisping;
   b. het opstellen van een plan van aanpak gericht op het voorkomen van verbaal geweld;
   c. geldboete;
   d. uitsluiting van deelname aan wedstrijden;
   e. een of meer winstpunten in mindering op de ranglijst van de competitie en de ranglijst van de desbetreffende periode;
   f. het spelen van één of meer bindende thuiswedstrijden, waartoe geen andere personen als toeschouwer toegang mogen hebben dan bij uitspraak van het desbetreffende tuchtrechtelijke orgaan is bepaald;
   g. het tijdelijk of definitief ontzeggen van het recht tot het uitoefenen van één of meer functies;
   h. opschorting van het recht van een betaaldvoetbalorganisatie tot het verkrijgen van toegangskaarten voor een aantal nader te benoemen uitwedstrijden van die betaaldvoetbalorganisatie;
   i. schorsing;
   j. ontzetting uit het lidmaatschap van de KNVB.
2. De hiervoor in lid 1 genoemde straffen kunnen tezamen worden opgelegd.
3. Alle opgelegde straffen worden:
   a. ter kennis gebracht van betrokkene en indien van toepassing diens betaaldvoetbalorganisatie;
   b. gepubliceerd via het door het bestuur betaald voetbal voor publicaties aangewezen medium.

Artikel 23 – Geldboete

1. a. Aan natuurlijke personen kan een geldboete van ten hoogste € 34.000,– worden opgelegd.
   b. Aan betaaldvoetbalorganisaties kan een geldboete van ten hoogste € 90.750,– worden opgelegd.
2. Een aan een lid opgelegde geldboete kan;
   a. door het bestrafte lid uit zijn eigen middelen worden voldaan;
   b. door de betaaldvoetbalorganisatie van het gestrafte lid in rekening-courant worden verrekend.
3. Indien een geldboete niet binnen de daarvoor vastgestelde termijn is betaald, kan, op vordering van de aanklager, een nieuwe bestraffing plaatsvinden. Tegen deze beslissing is geen verweer of beroep mogelijk.

Bijlage 3.

Onderstaand drie voorbeelden van Europese gevallen van matchfixing.

1. De zaak Hoyzer

Robert Hoyzer, een voormalig scheidsrechter in Duitsland, werd in 2006 levenslang geschorst door de Duitse voetbalbond wegens het vervalsen van voetbalwedstrijden. Hoyzer werd door de rechtbank in Berlijn veroordeeld tot een celstraf van twee jaar en vijf maanden wegens fraude. Drie Kroatische broers (Ante, Milan en Filip Sapina) zette illegale weddenschappen op voor de Duitse competitie en bekerwedstrijden. Scheidsrechter Hoyzer maakte onderdeel uit van het criminele netwerk door gedurende wedstrijden dubieuze beslissingen te nemen, zoals bij de bekerwedstrijd Paderborn-HSV[38]. Gedurende de betreffende wedstrijd gaf Hoyzer namelijk twee (dubieuze) strafschoppen aan de thuisploeg, terwijl hij later in de wedstrijd een onterechte rode kaart trok. Nadat de Duitse justitie lucht had gekregen van de vermeende omkoping, besloot Hoyzer zijn medewerking te verlenen aan het onderzoek en verklaarde hij € 70.000,– en een televisie te hebben ontvangen voor het vervalsen van minstens vier wedstrijden. Ante Sapina, die in de onderhavige casus wordt gezien als de spil in het omkopingsschandaal, maakte in 2005 met Hoyzer in een kroeg afspraken over het vervalsen van wedstrijden. Hieruit werd door de Duitse onderzoekers opgemaakt dat er geen sprake was van een breder crimineel netwerk dat (internationaal) wedstrijden vervalste. Ante Sapina werd conform de eis van justitie veroordeeld tot een celstraf van twee jaren, terwijl zijn broers (Milan en Filip) werden veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf. Tegen Hoyzer werd aanvankelijk een voorwaardelijke celstraf van twee jaren geëist vanwege zijn medewerking aan het proces; de rechter weigerde hier echter in mee te gaan en legde een onvoorwaardelijke celstraf op. Overigens besloot de Duitse nationale voetbalbond civielrechtelijke actie te ondernemen tegen Hoyzer, om op deze wijze HSV schadeloos te stellen.

2. De zaak Bochum

De zaak Bochum[39] ving aan in 2010 en wederom was Ante Sapina, die eerder was veroordeeld in de zaak Hoyzer, een belangrijke spil. Direct nadat Ante Sapina in juli 2008 op vrije voeten was gekomen, besloot hij (in Duitsland) verder te gaan met het vervalsen van wedstrijden door scheidsrechters te benaderen om wedstrijden te vervalsen. De politie kreeg lucht van de activiteiten van Sapina tijdens een onderzoek naar drugs- en mensenhandel waarbij er onder andere telefoongesprekken werden afgeluisterd. Naast scheidsrechters werden er tevens officials benaderd die over de aanstellingen van scheidsrechters gingen, die op deze wijze omgekochte scheidsrechters konden aanstellen bij wedstrijden waar er spelers waren omgekocht. Ante Sapina werkte overigens niet alleen, Tuna Akbulut, Stevan Relic, Nürettin Günay en Kristian Srečakovic maakten onderdeel uit van een crimineel netwerk en werden in het uiteindelijke proces tevens gezien als hoofdverdachten. Met name de rol van de laatstgenoemde, Srečakovic, is een bijzondere. Immers, als oud-voetballer initieerde hij de omkoping van voetballers. Uiteindelijk werden de betrokkenen vervolgd wegens het vervalsen van 32 wedstrijden in Duitsland, België, Hongarije, Kroatië en Zwitserland. Het criminele netwerk richtte zicht hierbij voornamelijk op spelers die in de

---

38 http://www.youtube.com/watch?v=Qp5R1wcxTuw

39 De beschrijving is grotendeels gebaseerd op bijlage 1 van het onderzoek naar de aard en de reikwijdte van
matchfixing in Nederland.

financiële problemen terecht waren gekomen en daardoor vatbaarder waren voor matchfixing. De exacte opbrengsten die de vervalsing met zich meebracht voor het criminele netwerk zijn niet bekend. De Duitse politie ontdekte echter dat Ante Sapina en twee anderen bij slechts één Aziatisch wedkantoor in een jaar tijd voor 32 miljoen euro hadden ingezet[40]. Aanvankelijk werd Ante Sapina veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijfeneenhalf jaar celstraf wegens het manipuleren van voetbalwedstrijden. Deze veroordeling werd door het federale hof echter teruggedraaid, waarna Ante Sapina niet voor vijfeneenhalf jaar, maar vijf jaar gevangenisstraf werd veroordeeld. Overigens is de zaak Bochum niet in zijn geheel afgerond, aangezien in februari 2012 werd verzocht om de overlevering van Nederlander Paul Rooij, die ontkent enige betrokkenheid te hebben gehad bij de wedstrijdvervalsing.

3. De zaak Rovaniemi

De zaak Rovaniemi heeft betrekking tot een Finse voetbalclub, Rovaniemen Palloseura (RoPs), waar een omkoper uit Singapore, Wilson Raj Perumal, negen spelers wist om te kopen die tijdens de wedstrijden van RoPs handelingen verrichte waardoor deze werden gemanipuleerd. Van de negen omgekochte spelers hadden zeven spelers een Zambiaanse nationaliteit en met name deze zeven spelers verkeerden in een afhankelijkheidspositie ten opzichte van Perumal. Perumal had de zeven spelers namelijk de mogelijkheid gegeven te slagen als profvoetballer in Europa. De rechtbank in Finland achtte bij 24 wedstrijden bewezen dat er sprake was geweest van matchfixing. Perumal, in deze zaak het brein achter het vervalsen, besloot in ruil voor strafvermindering mee te werken met de Finse politie. Perumal stelde deel uit te maken van een wereldwijd gok- en matchfixingsyndicaat waarmee zij in drie jaar tijd tientallen wedstrijden zouden hebben vervalst en ruim vijf miljoen euro winst zouden hebben gemaakt. Het gokken op de wedstrijden in Finland vond plaats in Azië, waar de Finse competitie zeer interessant was vanwege het feit dat er tijdens de zomer wedstrijden worden gespeeld. Perumal werd in Finland voor zijn daden veroordeeld[41] tot een gevangenisstraf van twee jaren wegens omkoping. Voetbalclub RoPs besloot naar aanleiding van de gebeurtenissen civielrechtelijke actie te ondernemen door € 200.000,– compensatie te eisen van Perumal. Deze kosten baseerden zij op het verlies van sponsorinkomsten en het aantrekken van nieuwe spelers.

[40] Der Spiegel, Drei Spiele des FC St. Pauli sollen manipuliert gewesen sein, 22 januari 2011.
[41] http://www.telegraph.co.uk/sport/football/8648454/Global-match-fixing-investigation-claims-major-scalp-as-Wilson-Raj-Perumal-is-jailed-for-two-years.html